

EVALUAREA TRANSPARENȚEI BUGETARE ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ DIN JUDEȚUL BOTOȘANI

Manuel-Eduard ȘALGĂU
Bogdan Andrei MOLDOVAN

Manuel-Eduard ȘALGĂU

Masterand, Programul de masterat „Integritate Publică și Politici Anticorupție”, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, România
E-mail: salgaumanuel@gmail.com

Bogdan Andrei MOLDOVAN

Conf. univ. dr., Departamentul de Administrație și Management Public, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România
E-mail: moldovan@fspac.ro

The Evaluation of Botoșani County Local Administrations' Budget Transparency

Abstract

The paper analyzes the level of budget transparency in local public administrations in Botoșani County, with the objective of assessing compliance with legal provisions and identifying the degree of accessibility of financial information for citizens. The results show a low level of compliance with legal requirements: many authorities do not publish the requested financial information, the information is not updated, and the reports are difficult to understand for citizens.

The study highlights the need to simplify financial communication, standardize documents and increase public involvement in order to strengthen transparency and trust in local administration.

Keywords: budget transparency, local public administration, legislative compliance, access to public information.

*Revista Transilvană
de Științe Administrative*
2(56) / 2025, pp. 147–165

1. Aspecte introductive

În contextul actual al provocărilor economice, sociale și politice, transparența bugetară a devenit un element esențial al bunei guvernări și al consolidării încrederii dintre administrația publică și cetățeni. România, confruntată cu un deficit bugetar ridicat, o datorie publică în creștere și instabilitate politică, se află într-o situație în care deschiderea și responsabilitatea instituțiilor publice în gestionarea fondurilor devin imperative. Literatura de specialitate subliniază faptul că transparența bugetară nu se rezumă doar la publicarea unor date financiare, ci presupune furnizarea de informații clare, accesibile și în timp util, precum și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional (Calistru și Socea, 2020). Importanța acestei tematici este susținută de rapoarte recente, precum cel al International Budget Partnership (2023a), care situează România la un nivel de transparență bugetară considerat doar „adecvat”, dar și de studii academice care indică variații semnificative în nivelul de transparență al administrațiilor locale. În pofida cadrului normativ bine conturat, practica la nivel local evidențiază lacune importante, de la lipsa de actualizare a informațiilor financiare până la dificultăți în accesarea acestora de către cetățeni.

Comunicarea publică și cea instituțională a autorităților administrației publice se bazează pe două dimensiuni fundamentale: dimensiunea legală, denumită și reglementară, și dimensiunea operațională, cunoscută și ca strategică, acțională sau practică (Ranta, 2014). Această abordare este pe deplin aplicabilă și în cazul transparenței bugetare, care nu se rezumă doar la respectarea cadrului normativ, ci include și eforturi suplimentare pentru a facilita înțelegerea și implicarea cetățenilor. Dimensiunea legală vizează publicarea și punerea la dispoziția publicului a documentelor bugetare conform legislației în vigoare, asigurând astfel accesul la informațiile oficiale despre modul de gestionare a resurselor publice. În completare, dimensiunea operațională presupune inițiative proactive din partea autorităților locale, menite să explice și să promoveze bugetul într-o manieră accesibilă și interactivă. Astfel, platformele online, consultările publice, rapoartele explicative redactate într-un limbaj clar sau campaniile de informare devin instrumente esențiale prin care administrația facilitează dialogul cu cetățenii și contribuie la creșterea gradului de implicare civică în procesul bugetar.

În acest context, prezentul articol își propune să analizeze gradul de transparență bugetară al autorităților administrației publice locale din județul Botoșani, atât din perspectiva publicării și accesibilității datelor financiare, care reflectă dimensiunea legală a transparenței, cât și din perspectiva modului în care aceste informații sunt valorificate de cetățeni, relevând conexiunea cu dimensiunea operațională. Obiectivul cercetării constă în evaluarea conformității cu prevederile legale, dar și în evidențierea mecanismelor de comunicare și participare publică existente, oferind astfel o imagine de ansamblu asupra modului în care transparența bugetară este implementată la nivel local. Articolul contribuie la literatura de specialitate prin evidențierea particularităților unui județ mai puțin analizat în studii anterioare, oferind recomandări practice pentru îmbunătățirea transparenței și responsabilității administrației publice locale.

2. Cadrul conceptual al transparenței bugetare în sectorul public

În literatura de specialitate, definiția Parlamentului European din 1976 arată că transparența bugetară presupune prezentarea bugetului într-un mod clar și ușor de înțeles, astfel încât să fie evidențiate scopul cheltuielilor, justificarea nivelului acestora și modul de utilizare a fondurilor (Parlamentul European, 1976, p. 70). Aceasta subliniază că transparența nu înseamnă doar publicarea cifrelor, ci și asigurarea înțelegerii deciziilor financiare și a impactului lor. Conform OECD, aceasta reprezintă „deschiderea completă față de cetățeni cu privire la modul în care sunt colectate și utilizate fondurile publice” (OECD, 2017, p. 9), în timp ce alți autori subliniază faptul că transparența bugetară reprezintă capacitatea de a oferi claritate asupra costurilor și beneficiilor programelor de credit, permițând atât factorilor de decizie, cât și cetățenilor să participe în mod informat la procesul bugetar (Seguiti, 1993, p. 115). Observăm astfel că în literatura de specialitate nu există o singură definiție unanim acceptată, ci o varietate de perspective, fiecare punând accent pe dimensiuni diferite. În esență, transparența bugetară este un concept multidimensional: pe de o parte, presupune furnizarea de date clare, accesibile și complete, iar, pe de altă parte, implică prezentarea acestora într-un format inteligibil, care facilitează înțelegerea și stimulează participarea publicului. Din îmbinarea acestor două dimensiuni – informarea și participarea – se conturează un cadru esențial pentru responsabilitate democratică și guvernare eficientă.

Modelul birocratic weberian, fundamentat acum peste 50 de ani, pune accent pe ierarhie strictă, reguli scrise, specializare și recrutare pe bază de merit, aducând beneficii precum precizie și reducerea costurilor (Belousov, 2022, p. 81). Totuși, o critică majoră era lipsa transparenței, deoarece cetățenii erau considerați nepregătiți să participe la administrație (Belousov, 2022, p. 81). Spre deosebire de modelul weberian ce se baza pe dominația statului de drept prin respectarea regulilor, modelul neo-weberian are o orientare spre nevoile cetățenilor (Cepiku și Mititelu, 2010, p. 61). Un studiu asupra Albaniei și României arată că reformele administrațiilor publice post-comuniste tind spre modelul neo-weberian, accentuând profesionalizarea, depolitizarea și transparența funcționarilor publici. Totuși, implementarea a fost lentă, iar probleme precum birocrația excesivă, corupția și accesul limitat la informații au persistat, fiind influențate de resursa umană insuficient pregătită și de cultura instituțională tradițională (Cepiku și Mititelu, 2010, pp. 63–73).

În contextul reformelor administrative și a nevoii de modernizare a aparatului public, devine tot mai clar faptul că transparența bugetară nu este doar un ideal democratic, ci un instrument esențial de eficientizare și responsabilizare a administrației publice. Astfel, este important să analizăm în continuare care sunt beneficiile reale pe care transparența bugetară le poate aduce. Conform unui studiu realizat de Fondul Monetar Internațional, transparența bugetară reprezintă un indicator al credibilității și performanței fiscale ale unei țări (FMI, 2012, p. 5). Așadar, când o țară este deschisă cu privire la modul în care își administrează bugetul, cetățenii tind să aibă mai multă

încredere în aparatul administrativ. Studiul subliniază faptul că există „o relație pozitivă între gradul de transparență fiscală și măsurile de sustenabilitate fiscală (precum deficitele și datoriile guvernamentale)” (FMI, 2012, p. 5). Astfel, există dovezi tot mai multe care arată că țările mai transparente din punct de vedere fiscal au deficite și datorii mai bine controlate, adică sunt mai stabile și mai responsabile financiar. Mai mult, conform studiului realizat de doi specialiști în domeniu (Ferreira și Guerrero, 2022), transparența fiscală sporește încrederea cetățenilor în guvern, favorizând conformarea voluntară la plata impozitelor și, implicit, creșterea veniturilor fiscale concomitent cu reducerea costurilor administrative asociate colectării acestora.

Cu toate acestea, implementarea efectivă a principiilor transparenței se confruntă cu numeroase provocări practice. De exemplu, bugetele unităților administrativ-teritoriale, care conțin informații esențiale privind venituri și cheltuieli, ar trebui să fie ușor accesibile publicului, de regulă prin paginile web oficiale ale primăriilor sau consiliilor județene. În realitate, multe unități nu publică aceste date online, iar unele nici măcar nu dispun de un site oficial, ceea ce obligă cetățenii să solicite informațiile în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, evidențiind astfel o lipsă de transparență reală (Centrul de Resurse Juridice, 2016, pp. 12–13). Problemele legate de accesul la date nu se limitează doar la disponibilitatea lor, ci se extind și la formatul în care acestea sunt prezentate. Bugetele sunt adesea publicate într-un format care îngreunează analiza și prelucrarea datelor. Pentru a fi utilizabile, aceste informații trebuie convertite în formate mai accesibile, proces ce necesită resurse suplimentare și timp, în special pentru utilizatorii fără experiență tehnică (Centrul de Resurse Juridice, 2016, pp. 12–13). Această barieră tehnică limitează capacitatea cetățenilor de a înțelege și evalua modul în care sunt gestionate fondurile publice, chiar și în contextul principiilor declarative de transparență și participare publică. La nivel internațional, studiile arată probleme similare. În timpul pandemiei, transparența fiscală a fost neglijată în multiple state, ceea ce a afectat responsabilitatea și eficiența gestionării resurselor. Analiza la nivelul a 120 de state a relevat sub-raportarea informațiilor precum sursele externe de finanțare, raportarea limitată asupra cheltuielilor și impactului acestora asupra grupurilor vulnerabile, dar și lipsa unor mecanisme instituționale adecvate pentru asigurarea transparenței fiscale. Aceste lacune au compromis capacitatea guvernelor de a administra eficient resursele publice și au diminuat încrederea cetățenilor în instituțiile publice (Xiao și Wang 2024, p. 196). Astfel, deși transparența fiscală aduce avantaje semnificative, cum ar fi creșterea încrederii publice și eficiența gestionării resurselor, provocările legate de accesul la date, formatul acestora și implementarea practică rămân obstacole majore care necesită soluții coerente și adaptate contextului instituțional.

Legislația din România nu prevede expres indicatori de evaluare a transparenței bugetare, ci doar impune comportamente ce țin de transparență. Lipsa unor indicatori clari face dificilă evaluarea performanță și uniformă între instituții. Astfel, principiul transparenței poate fi subminat, iar cetățenii riscă să fie privați de un drept fundamental, respectiv accesul complet la informațiile privind gestionarea resurselor publice.

Totodată, pot apărea și alte consecințe negative, precum: scăderea încrederii cetățenilor în instituție, riscul de corupție, lipsa implicării civice. Unul dintre cei mai utilizați indicatori pentru evaluarea transparenței bugetare în studiile internaționale este *Open Budget Index (OBI)* elaborat de International Budget Partnership, ce măsoară transparența bugetară la nivelul guvernelor centrale, pe o scară de la zero la o sută. Evaluarea se bazează pe 109 întrebări ce analizează actualitatea, disponibilitatea și nivelul de detaliu al documentelor bugetare, urmărind accesul publicului la informații, participarea cetățenilor și supravegherea parlamentară și instituțională (International Budget Partnership, 2023b).

În România, organizații civice precum Funky Citizens au adaptat indicatori specifici pentru analiza bugetelor locale, incluzând respectarea termenelor legale și gradul de accesibilitate al datelor. Din 2021, organizația derulează un proiect anual de analiză a transparenței bugetelor municipiilor din România, publicând rapoarte pentru perioada 2021–2024. Evaluarea se bazează pe criterii precum respectarea calendarului legal, organizarea dezbaterilor publice și accesibilitatea documentelor, contribuind astfel la stimularea primăriilor în direcția creșterii transparenței bugetare (Tableț, 2024).

3. Cadrul legal al transparenței bugetare

Cadrul normativ privind transparența bugetară în România este conturat prin mai multe acte legislative ce stabilesc obligații distincte de publicare, consultare și raportare a informațiilor financiare. Astfel, Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 597 din 13 august 2002, cu modificările și completările ulterioare, consacră principiul publicității, prevăzând că proiectele de buget trebuie supuse dezbaterii publice înainte de aprobare, iar execuțiile bugetare analizate și publicate, pentru a permite verificarea modului în care au fost utilizate fondurile (Legea nr. 500/2002). La nivel local, Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 618 din 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare, impune autorităților obligația de a asigura transparența întregului proces bugetar. Concret, proiectele și execuțiile bugetare trebuie aduse la cunoștința publicului prin publicare în presa locală, pe site-ul instituției sau prin afișare la sediu, iar bugetele trebuie dezbătute public și prezentate ulterior într-o ședință deschisă comunității (Legea nr. 273/2006). Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 663 din 23 octombrie 2001, cu modificările și completările ulterioare, obligă autoritățile publice să comunice din oficiu date despre sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil, dar și să publice rapoarte anuale de activitate (Legea nr. 544/2001). De asemenea, Legea nr. 69/2010 privind responsabilitatea fiscal-bugetară, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 472 din 4 iunie 2010, cu modificările și completările ulterioare, consacră principiul transparenței în stabilirea obiectivelor fiscal-bugetare și obligă autoritățile să

facă publice informațiile necesare evaluării politicilor fiscale și a rezultatelor acestora (Legea nr. 69/2010).

Sancțiunile pentru nerespectarea transparenței bugetare la nivel local sunt prevăzute în principal de Legea nr. 273/2006. Capitolul VIII al legii, intitulat „Sancțiuni”, stabilește o serie de contravenții aplicabile autorităților publice locale care nu respectă obligațiile de publicare și consultare a documentelor bugetare. Astfel, nepublicarea proiectului de buget, a execuțiilor bugetare sau a altor documente esențiale atrage amenzi cuprinse între 1.000 și 2.500 lei, în timp ce nepublicarea hotărârilor privind taxele speciale se sancționează cu amenzi între 3.000 și 5.000 lei. O sancțiune mai severă, între 10.000 și 50.000 lei, este prevăzută pentru neprezentarea execuției bugetului împrumuturilor în ședințe publice, întrucât aceste întâlniri reprezintă un moment esențial al transparenței financiare locale. Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor intră în competența Curții de Conturi, a Ministerului Finanțelor Publice și a Ministerului Administrației și Internelor (Legea nr. 273/2006). Legea nr. 544/2001 prevede, la rândul său, sancțiuni pentru nerespectarea obligațiilor de comunicare a informațiilor. Funcționarii care refuză să ofere datele solicitate pot răspunde disciplinar, iar instanțele de judecată pot obliga instituțiile să furnizeze informațiile de interes public și să acorde despăgubiri, atât morale, cât și materiale, persoanelor prejudiciate (Legea nr. 544/2001).

Se poate observa că România nu are o lege unică și exhaustivă dedicată exclusiv transparenței bugetare, ci un cadru normativ fragmentat, construit prin prevederi din mai multe acte legislative. Acestea, coroborate, stabilesc obligații clare de publicare, consultare și raportare, însă eficiența lor depinde de implementarea consecventă la nivelul autorităților centrale și locale.

4. Evaluarea transparenței bugetare în administrația locală din județul Botoșani

4.1. Metodologie

Scopul prezentei cercetări constă în evaluarea nivelului de transparență bugetară în cadrul primăriilor din județul Botoșani, atât din perspectiva conformității cu obligațiile legale privind publicarea informațiilor financiare, cât și din perspectiva analizei măsurii în care autoritățile facilitează înțelegerea datelor bugetare de către cetățenii de rând. Cercetarea constă într-o analiză comparativă a paginilor web și a monitoarelor oficiale locale ale tuturor administrațiilor locale din județul Botoșani. Metoda de cercetare este analiza documentelor, iar instrumentul de cercetare folosit este grila de analiză.

În cadrul acestei cercetări au fost realizate două grile de analiză, informațiile bazându-se exclusiv pe datele aferente anului 2024. Prima grilă a verificat prezența și actualitatea documentelor financiare ce trebuie publicate conform prevederilor legale, iar cea de-a doua a realizat o evaluare subiectivă a raportului anual privind starea economică,

socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale. Analiza raportului anual a fost bazată pe criterii precum: prezența diagramelor sau graficelor care să explice mai clar execuția bugetară, dacă limbajul este unul tehnic și dacă sunt prezentate investițiile, împreună cu valoarea lor.

Prima grilă de analiză utilizată a fost construită pe baza cerințelor legale prevăzute de multiple acte normative. Articolul 8, litera b al Legii nr. 273 din 2006 privind finanțele publice locale, menționează faptul că autoritățile trebuie să organizeze o dezbatere publică a proiectului de buget local, cu prilejul aprobării acestuia, iar articolul 73, alineatul 3, clarifică principalele documente financiare ce trebuie publicate de către autoritățile executive locale, respectiv proiectului de buget, bugetul aprobat, execuția bugetului, evoluția execuției bugetului, rectificările bugetului și contul de execuție, precum și actualizarea informațiilor cel puțin o dată pe trimestru (Legea nr. 273/2006). Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 privind transparența decizională în administrația publică, prin articolul 7, stabilește obligația publicării unui anunț public privind elaborarea proiectului de act normativ – în cazul nostru, bugetul local (Legea nr. 52/2003). Acest anunț trebuie publicat pe site-ul autorității, afișat la sediul acesteia și transmis printr-un mijloc de informare în masă. Ordonanța de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial nr. 555 din 5 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare, articolul 155, alineatul 3, litera a, stabilește faptul că primarul trebuie să prezinte consiliului local un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, care se publică pe pagina de internet a unității administrativ-teritoriale (OUG nr. 57/2019).

Un număr de 78 de unități administrativ-teritoriale (U.A.T.) din județ au fost analizate individual, notându-se dacă au publicat proiectul de buget, anunțul de dezbatere publică a proiectului de buget, bugetul aprobat, execuția bugetului, evoluția execuției bugetului, rectificarea bugetului (dacă este cazul), contul anual de execuție dacă actualizează informațiile cel puțin o dată pe trimestru, cât și dacă au publicat raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale.

Ulterior realizării primei etape a analizei, care a vizat identificarea și evaluarea gradului de conformitate cu obligațiile legale privind publicarea informațiilor financiare, a fost concepută o a doua grilă de analiză, menită să ofere o perspectivă calitativă asupra modului de prezentare și de comunicare a datelor bugetare către publicul larg. De asemenea, s-a avut în vedere identificarea și analizarea altor modalități prin care cetățenii fără pregătire de specialitate în domeniul financiar-bugetar se pot informa cu privire la modul de gestionare a bugetului local. În acest sens, a fost selectat raportul anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, document care, prin natura și scopul său, ar trebui să ofere o prezentare mai accesibilă și mai ușor de înțeles a situației bugetare. Alegerea acestui raport s-a bazat pe presupunerea că el poate facilita transpunerea informațiilor financiare complexe din documente tehnice, precum execuțiile bugetare (caracterizate printr-un conținut dens, cu numeroase calcule și termeni de specialitate) într-o formă mai clară și mai relevantă pentru

cetățenii obișnuiți. Astfel, s-a realizat o evaluare subiectivă a rapoartelor existente, fiind incluse criteriile specifice, precum prezența diagramelor, a graficelor sau a altor reprezentări vizuale care contribuie la o înțelegere mai clară a execuției bugetare, fiind evaluat nivelul de tehnicitate al limbajului utilizat în documentele publice (cu accent pe măsura în care acesta este accesibil cetățenilor fără pregătire de specialitate) și gradul de detaliere a informațiilor referitoare la investițiile realizate, inclusiv menționarea valorii acestora. Prin aplicarea acestei grile, s-a urmărit nu doar evaluarea transparenței formale, ci și aprecierea transparenței funcționale, respectiv a capacității autorităților locale de a face informațiile bugetare inteligibile și relevante pentru comunitate.

4.2. Rezultate și discuții

După cum am menționat anterior, în componenta de metodologie, în cadrul primei grilei de analiză au fost analizate 78 de unități administrativ-teritoriale de pe raza județului Botoșani. Dintre aceste 78 de U.A.T.-uri, site-urile a două dintre ele nu au putut fi accesate, respectiv site-ul comunei Hlipiceni și cel al comunei Sulița. Menționăm că acest lucru s-a întâmplat la momentul realizării grilei de analiză (luna mai, 2025).

Primul criteriu din grilă este publicarea proiectului de buget local. Mai mult de jumătate dintre unitățile administrativ-teritoriale (U.A.T.-uri) nu respectă obligația legală de a publica proiectul de buget, ceea ce limitează accesul cetățenilor la informații esențiale privind cheltuirea fondurilor publice. Din cele 44 de U.A.T.-uri care nu au publicat proiectul de buget local pentru anul 2024, se remarcă orașe precum Darabani și Bucecea, cât și multe alte comune. După cum se poate observa în cadrul figurii 1, doar 41%, respectiv 32 U.A.T.-uri, au publicat proiectul de buget local, în timp ce

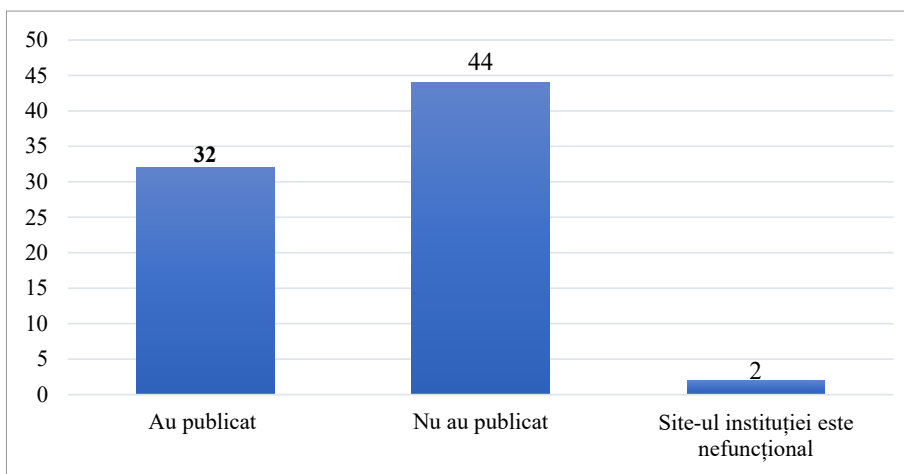

Figura 1: Situație privind publicarea proiectelor de buget pe site-ul/
Monitorul Oficial Local al autorităților publice locale din județul Botoșani pe anul 2024

Sursa: Prelucrarea autorilor

3%, respectiv două U.A.T.-uri, nu pot fi evaluate din cauza site-urilor nefuncționale. Printre U.A.T.-urile care au publicat proiectul de buget pentru anul 2024, se remarcă municipiile Botoșani și Dorohoi, orașele Săveni și Flămânzi, cât și alte comune.

Figura 2 evidențiază situația conformării autorităților publice locale din județul Botoșani în ceea ce privește obligația legală de a publica anunțul privind organizarea dezbaterii publice a proiectului de buget pentru anul 2024. Conform datelor prezentate, din totalul de 78 de unități administrativ-teritoriale existente la nivelul județului, doar 18 au publicat acest anunț pe site-urile proprii, ceea ce reprezintă aproximativ 23% din total. Acestea sunt: Flămânzi, Săveni, Ștefănești, Albești, Bălușeni, Călărași, Cândești, Corni, Coșula, Durnești, Frumușica, George Enescu, Hilișteu-Horia, Hudești, Lozna, Mitoc, Santa Mare și Văculești. Pe de altă parte, un număr semnificativ mai mare, respectiv 58 de U.A.T.-uri, adică 74%, nu au realizat această publicare. Printre U.A.T.-urile care nu au publicat anunțul privind organizarea dezbaterii publice a proiectului de buget local amintim municipiile Botoșani și Dorohoi, cât și orașe precum Bucecea și Darabani. În două cazuri (3%), site-urile instituționale au fost nefuncționale, ceea ce a făcut imposibilă verificarea situației.

Gradul redus de conformare reflectă o problemă sistemică la nivelul administrației locale, care necesită măsuri concrete pentru îmbunătățirea comunicării publice și consolidarea transparenței instituționale.

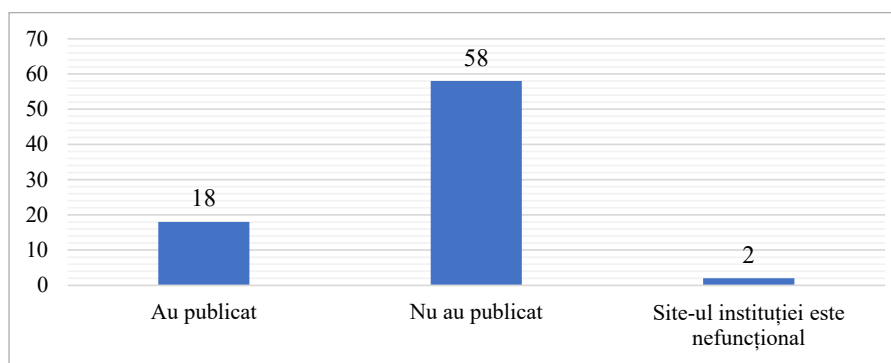

Figura 2: Situație privind publicarea anunțului de dezbateră publică a proiectului de buget de către autoritățile publice locale de pe raza județului Botoșani pe anul 2024

Sursa: Prelucrarea autorilor

Graficul prezentat în figura 3 reflectă situația publicării bugetului local aprobat de către unitățile administrativ-teritoriale de pe raza județului Botoșani, aferent anului 2024. Conform datelor analizate, dintr-un total de 78 de U.A.T.-uri, 57 au publicat bugetul aprobat pe site-ul propriu sau pe Monitorul Oficial Local, ceea ce reprezintă aproximativ 73% din total. În nouăsprezece cazuri (24%), bugetul aprobat nu a fost publicat, iar pentru două U.A.T.-uri (3%), site-urile instituționale nu au fost funcționale, ceea ce a împiedicat verificarea. Printre U.A.T.-urile care au publicat bugetul

aprobat pentru anul 2024, amintim municipiile Botoșani și Dorohoi, orașele Flămânzi și Săveni. La polul opus se află orașele Bucecea și Darabani, cât și comune precum Avrămeni, Adășeni, respectiv alte comune care nu au publicat bugetul aprobat.

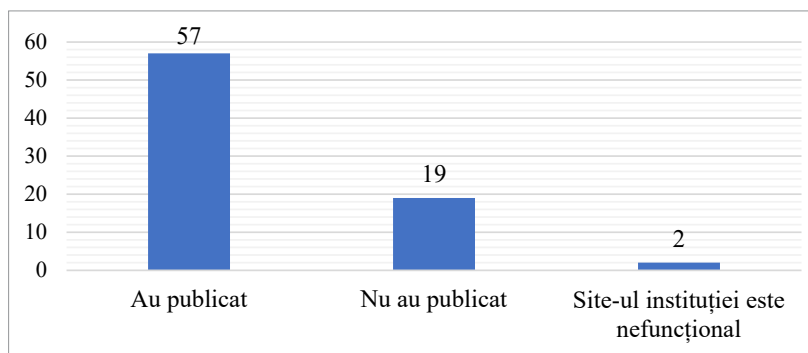

Figura 3: Situație privind publicarea bugetului aprobat pe site-ul/Monitorul Oficial Local al autorităților publice locale din județul Botoșani pe anul 2024

Sursa: Prelucrarea autorilor

Analiza situației privind publicarea execuției bugetare de către autoritățile publice locale din județul Botoșani pentru anul 2024 arată că, din totalul autorităților analizate, 49 nu au publicat aceste informații la momentul efectuării analizei. Doar 27 au pus la dispoziția publicului documentul, iar în cazul a două instituții site-ul nu a putut fi accesat sau nu este funcțional. Există o probabilitate ridicată ca, la momentul efectuării analizei, execuția bugetară pe anul 2024 să nu fi fost finalizată/ aprobată. Graficul din figura 4, completează imaginea de ansamblu, oferind detalii cu privire la frecvența publicării execuției bugetare de către aceste autorități. Problema majoră identificată este legată de faptul că cele 49 de autorități nu publică nici măcar execuții intermediare. Cele 27 autorități care o fac, utilizează o abordare fragmentară, respectiv: unele publică doar execuția pentru câteva luni, altele doar pentru două sau trei trimestre, iar altele doar cea anuală, fără o coerență sau continuitate în raportare. Aceste variații indică o lipsă de standardizare în ceea ce privește modul de prezentare a execuției bugetare, fapt ce reduce semnificativ gradul de comparabilitate și utilitate a datelor furnizate. Această situație este cu atât mai îngrijorătoare cu cât doar 15 unități administrativ-teritoriale publică informațiile privind execuția bugetară într-o manieră completă, acoperind tot anul. Un număr de 14 unități administrativ-teritoriale au publicat informațiile pe fiecare trimestru, iar o unitate administrativ teritorială pe fiecare lună a anului 2024. Comuna Mihai Eminescu, de exemplu, a publicat pe toate lunile din anul 2024 execuția bugetară, demonstrând că o raportare completă și constantă este posibilă chiar și la nivelul unei administrații locale de dimensiuni reduse. Alte unități administrativ-teritoriale precum Căndești, Coțușca, Frumușica, Gorbănești, Ibănești, Văleni, Vlăsinești au publicat doar execuția bugetară anuală.

În absența acestor date, comunitatea locală din celelalte unități administrativ-teritoriale este privată de posibilitatea de a urmări modul real în care sunt gestionate resursele publice, ceea ce afectează în mod direct responsabilitatea și credibilitatea administrației locale.

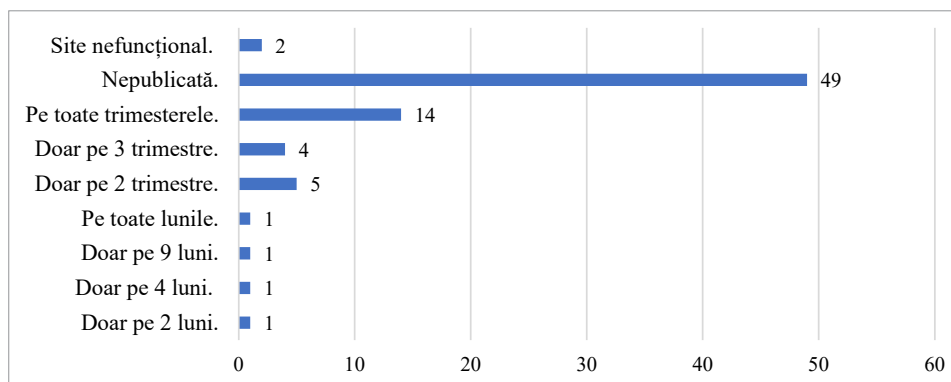

Figura 4: Situație privind evoluția publicării execuției bugetare de către autoritățile publice locale din județul Botoșani pe anul 2024

Sursa: Prelucrarea autorilor

Un alt indicator esențial al transparenței financiare locale îl reprezintă publicarea rectificărilor bugetare de către autoritățile publice locale. Graficul prezentat în Tabelul 1 reflectă situația privind rectificările bugetare efectuate în anul 2024 de către unitățile administrativ-teritoriale din județul Botoșani. Analiza acestor date indică faptul că o majoritate semnificativă dintre autoritățile locale, mai exact 51 de instituții, au publicat mai multe rectificări bugetare în cursul anului, ceea ce poate fi interpretat ca un semn pozitiv în ceea ce privește capacitatea acestora de a adapta și actualiza bugetul în funcție de evoluțiile reale ale veniturilor și cheltuielilor. Cu toate acestea, există și aspecte care ridică semne de întrebare. Un număr de 21 de autorități locale, respectiv U.A.T.-uri precum Vlăsinești, Vișoara sau Avrămeni, nu au publicat nicio rectificare bugetară, fapt ce poate semnala fie lipsa unor modificări bugetare reale (puțin probabil în contextul în care au existat rectificări ale bugetului central), fie o omisiune în ceea ce privește transparența publicării acestor informații. Printre U.A.T.-urile care au publicat multe rectificări amintim municipiile Botoșani și Dorohoi, respectiv orașele Bucecea și Flămânzi. Totodată, patru autorități au publicat o singură rectificare, ceea ce indică o raportare minimală. Aceste U.A.T.-uri sunt: Santa Mare, Drăgușeni, Dângeni și Coțușca. În plus, în cazul a două autorități, site-ul instituțional nu a fost funcțional sau nu a putut fi accesat, împiedicând verificarea situației bugetare.

Un alt indicator analizat a fost publicarea contului anual de execuție bugetară de către unitățile administrativ-teritoriale din județul Botoșani. Din păcate, conform datelor din figura 5, performanța înregistrată este redusă: din cele 78 de U.A.T.-uri, doar

Tabelul 1: Situație privind publicarea rectificărilor bugetare de către autoritățile publice locale din județul Botoșani pe anul 2024

Rectificări bugetare	Număr de U.A.T.-uri
Mai multe rectificări	51
Fără rectificări	21
O singură rectificare	4
Site-ul instituției este nefuncțional	2

Sursa: Prelucrarea autorilor

16 (aproximativ 21%) au publicat un cont anual de execuție corespunzător exercițiului bugetar 2024, document care permite evaluarea modului de gestionare a resurselor publice pe parcursul întregului an. Printre autoritățile care au respectat această obligație se numără municipiul Botoșani și comunele Vlăsinești, Vlădeni, Todireni și Răusenii. În schimb, majoritatea U.A.T.-urilor, respectiv aproximativ 77%, nu au făcut public contul anual de execuție, printre acestea regăsindu-se municipiul Dorohoi și mai multe comune care anterior au fost semnalate pentru lipsa de transparență, precum Adășeni și Avrămeni.

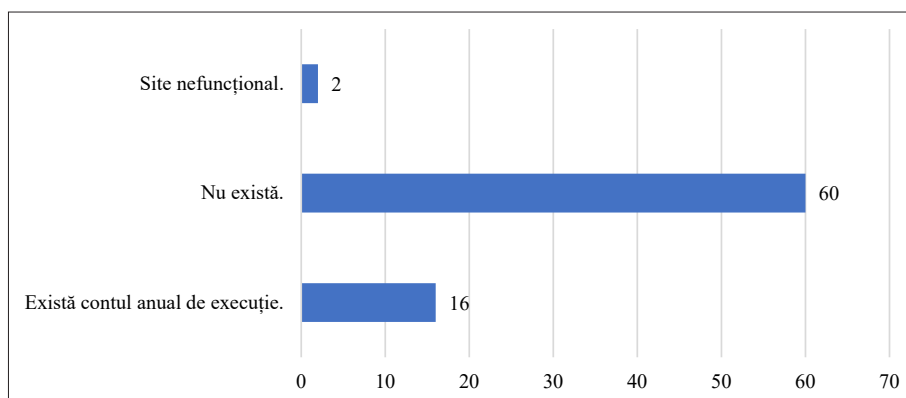

Figura 5: Situație privind publicarea contului anual de execuție de către autoritățile publice locale din județul Botoșani pe anul 2024

Sursa: Prelucrarea autorilor

Pentru a realiza o analiză cât mai completă, am încercat să analizăm și alte metode prin care cetățenii județului Botoșani pot obține informații privind bugetul local și investițiile realizate de autoritățile publice locale. Utilizând a doua grilă de analiză, ne-am îndreptat atenția spre raportul anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale realizat anual de primar. Am încercat să aflăm dacă acesta există, ajută cetățenii să identifice informații suplimentare legate de modul în care resursele financiare sunt generate și utilizate și facilitează interpretarea datelor

bugetare. Documentele bugetare ce trebuie publicate conform legii conțin, de cele mai multe ori, un limbaj foarte tehnic, iar pentru un cetățean de rând este foarte dificil să înțeleagă informațiile din documentul respectiv.

Tabelul 2 prezintă situația publicării rapoartelor anuale de activitate de către autoritățile publice locale din județul Botoșani. Putem observa că doar 31 din autoritățile publice din județul Botoșani au publicat raportul anual de activitate pentru anul 2024, ceea ce reprezintă mai puțin de jumătate din totalul de 78 de U.A.T.-uri. Din restul de 47 de U.A.T.-uri, 45 nu au publicat raportul de activitate, iar două U.A.T.-uri nu au avut site-ul funcțional, verificarea disponibilității raportului de activitate fiind imposibilă. Această realitate scoate în evidență un deficit major de transparență și conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial nr. 555 din 5 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare, articolul 155, alineatul 3, litera a, ce stabilește faptul că primarul trebuie să prezinte consiliului local un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, care se publică pe pagina de internet a unității administrativ-teritoriale. Printre U.A.T.-urile care au publicat raportul de activitate anual amintim orașe precum Dorohoi, Bucecea și Săveni, cât și comune precum Copălău, Corni sau chiar Frumușica. Important de menționat este faptul că, raportul de activitate a fost căutat atât pe site-ul instituției, cât și pe site-ul Monitorului Oficial Local.

Tabelul 2: Disponibilitatea raportului de activitate pe site-urile autorităților publice locale din județul Botoșani în anul 2024

	Există raportul	Nu există raportul	Site-ul instituției este nefuncțional
Total	31	45	2

Sursa: Prelucrarea autorilor

Astfel, grila de analiză a fost aplicată în cazul celor 31 U.A.T.-uri. Au fost stabilite trei criterii de analiză pentru aceste rapoarte, respectiv: tipul limbajului, dacă raportul conține tabele/ grafice ce facilitează înțelegerea datelor bugetare și dacă investițiile sunt prezentate clar împreună cu valoarea lor. Este important de menționat faptul că, deși am încercat să stabilim aceste criterii în mod obiectiv, evaluarea rapoartelor a presupus și un grad de subiectivitate, ceea ce reprezintă o limită a cercetării noastre. Cercetarea a urmărit dacă limbajul folosit este clar și accesibil, dacă datele sunt prezentate într-un format vizual ușor de interpretat (prin tabele sau grafice) și dacă informațiile despre investiții sunt expuse într-un mod transparent, cu detalii concrete despre valoare și scop.

Rezultatele arată că limbajul utilizat în redactarea rapoartelor variază. Au fost folosite mai multe criterii pentru a se analiza limbajul utilizat, precum vocabularul folosit, nivelul de cunoștințe necesar cititorului și claritatea informațiilor. Se observă că doar opt dintre autoritățile evaluate au utilizat un limbaj comun, caracterizat prin

cuvinte uzuale, lipsa necesității unor cunoștințe de specialitate, respectiv prezentarea logică și ușor de urmărit a ideilor. Aceste U.A.T.-uri sunt: Dorohoi, Vorona, Văculești, Broscăuți, Tudora, Copălău, Cordăreni și Dersca. În schimb, celelalte douăzeci și trei de autorități au redactat rapoarte într-un limbaj preponderent tehnic, definit prin utilizarea termenilor de specialitate, necesitatea unor cunoștințe de specialitate în domeniu pentru a înțelege textul și accentul pus pe precizie formală mai degrabă decât pe accesibilitatea informației pentru publicul larg. Această predominanță a limbajului tehnic poate reprezenta o barieră în calea transparenței și accesului real la informație, în special pentru cetățenii fără pregătire de specialitate, care ar trebui să poată înțelege conținutul unui astfel de raport fără dificultăți.

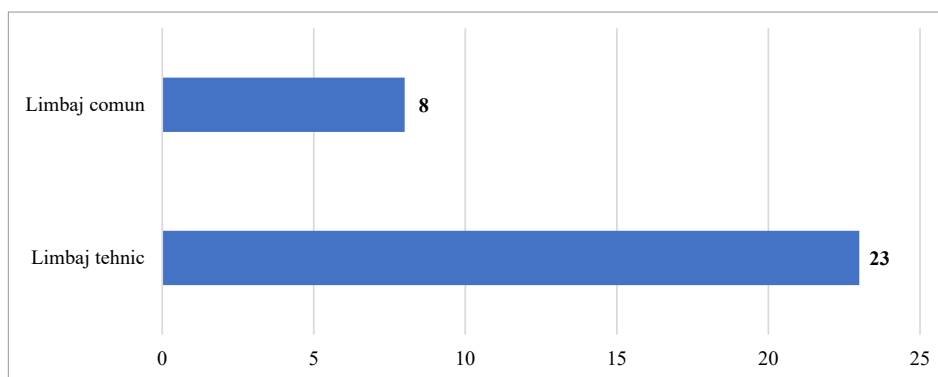

Figura 6: Situație privind tipul limbajului folosit în rapoartele de activitate

Sursa: Prelucrarea autorilor

În ceea ce privește prezența elementelor vizuale (grafice, tabele), se poate observa în graficul din figura șapte că doar 14 din cele 31 de rapoarte conțin astfel de instrumente care facilitează înțelegerea și interpretarea datelor. Important de menționat este faptul că din aceste 14 rapoarte, doar unul conține diagrame, respectiv cel al comunei Dersca. Alte U.A.T.-uri precum Dorohoi, Vorona sau Săveni conțin doar tabele. În alte 17 cazuri, cum ar fi comunele Răchiți, Lunca sau Broscăuți, rapoartele nu conțin grafice sau tabele, ceea ce poate diminua semnificativ claritatea și accesibilitatea informațiilor prezentate. Este important de subliniat că utilizarea graficelor și tabelor este esențială pentru sintetizarea datelor complexe într-un mod vizual și intuitiv.

Un alt criteriu important utilizat în cadrul analizei a fost prezentarea investițiilor și a valorii acestora, aspect esențial pentru o transparență reală a modului în care sunt cheltuite fondurile publice. Din datele colectate reiese că doar 16 autorități publice locale au furnizat informații detaliate și clare privind investițiile efectuate, incluzând și valoarea acestora, ceea ce permite o evaluare concretă a resurselor alocate și a impactului financiar al proiectelor derulate. Printre aceste autorități publice locale, remarcăm U.A.T.-urile: Dorohoi, Săveni, Corni, Copălău sau Hudești. În contrast, 14

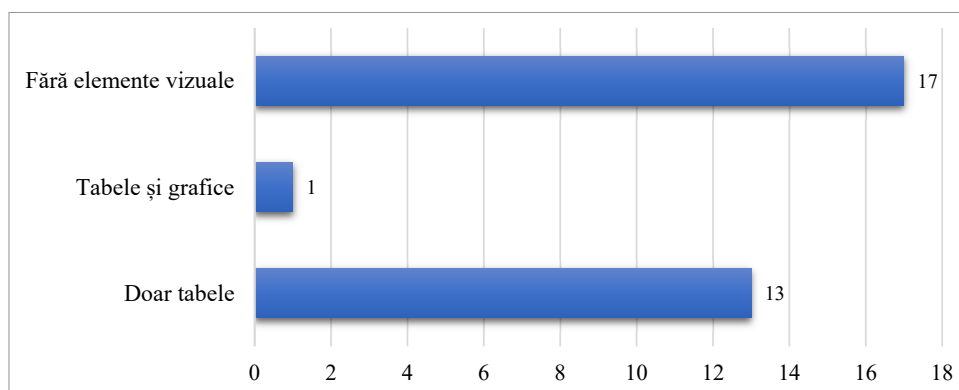

Figura 7: Situație privind prezența elementelor vizuale în rapoartele de activitate

Sursa: Prelucrarea autorilor

autorități au menționat doar proiectele realizate, fără a preciza sumele cheltuite sau valoarea investițiilor, ceea ce limitează semnificativ capacitatea cetățenilor de a aprecia corect modul în care au fost gestionate fondurile publice. Printre U.A.T.-urile care nu au precizat sumele cheltuite sau valoarea investițiilor se remarcă comunele Leorda, Mihălășeni sau Nicșeni. Lipsa acestor date numerice împiedică comparabilitatea între diferitele autorități și reduce transparența procesului decizional. De asemenea, un caz nu a prezentat nicio informație privind investițiile, ceea ce indică o lipsă totală de raportare și o deficiență gravă în ceea ce privește respectarea principiilor de responsabilitate și transparență bugetară.

Deși cele 31 de autorități locale din județul Botoșani au publicat rapoarte de activitate pentru anul 2024, calitatea și accesibilitatea informațiilor prezentate lasă mult de dorit. Prevalența limbajului tehnic, lipsa elementelor vizuale și absența datelor concrete privind investițiile indică o practică birocratică mai degrabă formală decât orientată spre transparență și informare publică autentică. Această situație subliniază nevoia unor standarde clare și obligatorii privind structura și conținutul rapoartelor anuale, pentru a garanta un nivel real de transparență și implicare civică. Totuși, putem aminti câteva U.A.T.-uri care au avut în cadrul raportului anual un limbaj comun, tabele, cât și sumele proiectelor realizate, respectiv: Dorohoi, Căndești, Cordăreni, Văculești sau Vorona.

În urma celor două grile de analiză, este important de menționat faptul că nicio unitate administrativ-teritorială nu a respectat în întregime cerințele legale privind publicarea actelor bugetare, împreună cu publicarea raportului privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale. Printre autoritățile care au respectat cele mai multe cerințe legale remarcăm, municipiul Botoșani care a omis doar raportul de activitate și anunțul de dezbatere publică a proiectului de buget, cât și municipiul Dorohoi care a omis doar contul anual de execuție. La polul opus, autoritățile care au respectat cele mai puține cerințe legale sunt orașul Bucecea, care a publicat doar

raportul de activitate, respectiv câteva rectificări bugetare, cât și comunele Adășeni, Ripiceni, Suharău care nu au respectat nicio cerință legală, pe site-ul acestor autorități negăsindu-se niciun document.

5. Concluzii și recomandări

Analiza nivelului de transparență bugetară în cadrul administrațiilor publice locale din județul Botoșani a evidențiat deficiențe majore în respectarea obligațiilor legale privind publicarea și actualizarea informațiilor financiare. Deși cadrul normativ național oferă prevederi clare privind publicitatea bugetelor locale, rezultatele arată că majoritatea unităților administrativ-teritoriale nu publică documentele prevăzute de lege sau o fac într-o manieră incompletă și dificil accesibilă pentru cetățeni. Astfel, doar 41% dintre U.A.T.-uri publică proiectul de buget local, iar mai puțin de un sfert publică anunțul de dezbateră publică, ceea ce reflectă un nivel redus de transparență și participare civică în faza de elaborare bugetară. Deși 73% dintre autorități publică bugetul aprobat, doar aproximativ 10% publică execuțiile bugetare complete, fapt care limitează posibilitatea cetățenilor de a urmări modul real în care sunt cheltuite fondurile publice. În plus, doar 31 de primării publică raportul anual privind starea economică, socială și de mediu, deși acesta poate reprezenta un instrument-cheie pentru comunicarea cu publicul. Calitatea acestor rapoarte este, însă, scăzută: limbajul utilizat este preponderent tehnic, doar o treime dintre documente includ elemente vizuale, iar mai puțin de jumătate prezintă clar investițiile și valorile acestora.

Se observă, astfel, o lipsă de standardizare a modului de raportare și o abordare formalistă a obligațiilor legale, ceea ce conduce la o transparență mai degrabă declarativă decât efectivă. Aceste date confirmă observațiile din literatura de specialitate, conform cărora transparența bugetară nu se limitează la simpla publicare a datelor financiare, ci implică și asigurarea clarității și accesibilității acestora. În această perspectivă, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) definește transparența bugetară drept „dezvăluirea informațiilor fiscale într-un mod oportun și sistematic”, evidențiind dimensiuni esențiale precum „claritatea, exhaustivitatea, fiabilitatea, promptitudinea, accesibilitatea și utilitatea raportării publice” (OECD, 2025, p. 129). În paralel, cercetările locale relevă că dialogul între cetățeni și autoritățile locale rămâne insuficient dezvoltat, fiind afectat de lipsa unei culturi a dialogului, complexitatea domeniului, inaccesibilitatea informațiilor și percepția autorităților că nu există interlocutori adecvați, precum și de factori contextuali specifici (Calistru și Socea, 2020, p. 7).

În ceea ce privește problema nepublicării documentelor bugetare de către autoritățile din județul Botoșani pot fi formulate mai multe recomandări, având în vedere literatura de specialitate. Astfel, o măsură concretă pentru creșterea gradului de transparență bugetară și a implicării cetățenilor în procesul decizional local o reprezintă crearea și publicarea anuală a unui „buget al cetățeanului” („citizen’s budget”). Acest

instrument, utilizat în administrația publică din Croația, are rolul de a traduce informațiile financiare complexe din documentele bugetare oficiale într-o formă clară, accesibilă și vizuală, ușor de înțeles de publicul larg. În esență, „bugetul cetățeanului” este un rezumat ilustrat al bugetului local, care prezintă principalele venituri, cheltuieli, investiții și priorități ale administrației, folosind grafice, tabele simple și explicații non-tehnice (Institute of Public Finance, 2023). Pentru administrațiile locale din România, implementarea „bugetului cetățeanului” ar trebui să fie o obligație anuală, integrată în calendarul bugetar al fiecărei unități administrativ-teritoriale. Documentul ar putea fi publicat atât în format electronic, pe site-ul primăriei (într-o secțiune dedicată „Bugetului pe înțelesul tuturor”), cât și în format tipărit, distribuit în spațiile publice, școli sau centre comunitare. Structura sa ar trebui să includă informații precum: principalele surse de venituri (impozite, taxe locale, fonduri europene), principalele cheltuieli (educație, infrastructură, asistență socială), investițiile planificate și rezultatele obținute în anul precedent. În plus, pentru a asigura o mai bună accesibilitate, documentul ar trebui redactat într-un limbaj simplu, fără termeni tehnici, și să utilizeze instrumente vizuale atractive, respectiv grafice comparative și pictograme care facilitează înțelegerea modului în care sunt gestionate fondurile publice.

În al doilea rând, este necesară introducerea de sancțiuni efective și vizibile pentru nepublicarea documentelor, coroborate cu stimulente pozitive pentru conformare. Actualele amenzi prevăzute de Legea nr. 273/2006 sunt rareori aplicate și nu produc efecte reale. Ar fi utilă instituirea unui mecanism de „naming and shaming”, prin publicarea anuală a unei liste oficiale cu U.A.T.-urile care nu respectă prevederile legale de transparență, similar raportărilor Open Budget Survey realizate de International Budget Partnership. În paralel, primăriile conforme ar putea beneficia de recunoaștere publică (certificare de „administrație transparentă”) și de sprijin tehnic prioritar în proiecte guvernamentale. Acest mecanism ar putea fi implementat în colaborare între Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (M.D.L.P.A.) și prefecți. Prefecții verifică la nivel județean dacă primăriile publică documentele obligatorii și sesizează nerespectările, iar M.D.L.P.A. centralizează rapoartele, aplică sancțiuni oficiale, oferă recunoaștere pentru primăriile conforme și poate coordona mecanismul „naming and shaming”. Totodată, este esențial ca instituțiile de supraveghere și control extern, precum Prefectura și Curtea de Conturi, să acorde o atenție sporită respectării acestor obligații legale, oferind atât îndrumare, cât și sancțiuni acolo unde este cazul. O astfel de abordare ar contribui nu doar la creșterea transparenței administrative, ci și la întărirea responsabilității față de contribuabili, care au dreptul legitim de a cunoaște modul în care sunt gestionate resursele financiare ale comunității.

În concluzie, transparența bugetară în județul Botoșani se află în prezent la un nivel scăzut, dominat de formalism administrativ și de o slabă orientare către cetățean. Pentru a deveni un pilon real al bunei guvernări, este necesară o tranziție de la transparența pasivă, bazată pe simpla publicare de documente, către o transparență activă, orientată spre comunicare clară, responsabilitate și participare civică. Numai printr-o

astfel de abordare se poate consolida încrederea dintre administrația publică locală și cetățeni, precum și eficiența utilizării resurselor publice.

Bibliografie:

1. Belousov, Y.V., „Transparent Budget in the System of Public Administration”, 2022, *Financial Journal*, vol. 14, nr. 4, pp. 79–91.
2. Calistru, E. și Socea, A., *Ghid de transparență în bugete. Strategie pentru ONG-uri*, București, 2020, [Online] disponibil la adresa <https://funky.org/wp-content/uploads/2020/12/Ghid-de-transparenta-in-bugete-Funky-Citizens.pdf>, accesat la data de 27 noiembrie 2025.
3. Centrul de Resurse Juridice, „Ghid de monitorizare a bugetelor”, 2016, [Online] disponibil la adresa <https://www.crj.ro/wp-content/uploads/2016/06/Ghid-de-monitorizare-a-bugetelor-CRJ-2016.pdf>, accesat la data de 3 septembrie 2025.
4. Cepiku, D. și Mititelu, C., „Public Administration Reforms in Transition Countries: Albania and Romania between the Weberian Model and the New Public Management”, 2010, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, vol. 30E, pp. 55–78.
5. Ferreira, R. și Guerrero, J.P., *Revisiting the Benefits of Fiscal Transparency*, 2022, [Online] disponibil la adresa <https://blogpfm.imf.org/en/pfmblog/2022/08/revisiting-the-benefits-of-fiscal-transparency>, accesat la data de 3 septembrie 2025.
6. Fondul Monetar Internațional (FMI), „Fiscal Transparency, Accountability, and Risk”, 2012, [Online] disponibil la adresa <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2012/08/0712.pdf>, accesat la data de 3 septembrie 2025.
7. Institute of Public Finance, „Local Budget Transparency”, 2023, [Online] disponibil la adresa <https://www.ijf.hr/en/transparency-2023/>, accesat la data de 3 septembrie 2025.
8. International Budget Partnership, „Open Budget Survey 2023: Methodology Note”, 2023b, [Online] disponibil la adresa <https://internationalbudget.org/wp-content/uploads/IBP-OBSMethodology-Note-2023.pdf>, accesat la data de 3 septembrie 2025.
9. International Budget Partnership, „Open Budget Survey”, 2023a, [Online] disponibil la adresa <https://internationalbudget.org/open-budget-survey/rankings>, accesat la data de 1 septembrie 2025.
10. Legea nr. 273 din 29 iunie 2006 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 618 din 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare.
11. Legea nr. 500 din 2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 597 din 13 august 2002, cu modificările și completările ulterioare.
12. Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 749 din 3 decembrie 2013, cu modificările și completările ulterioare.
13. Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 663 din 23 octombrie 2001, cu modificările și completările ulterioare.

14. Legea nr. 69 din 16 aprilie 2010 responsabilității fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 472 din 4 iunie 2020, cu modificările și completările ulterioare.
15. OECD, *OECD Budget Transparency Toolkit: Practical Steps for Supporting Openness, Integrity and Accountability in Public Financial Management*, Paris: OECD Publishing, 2017.
16. OECD, *Quality Budget Institutions: Developments in OECD Countries*, Paris: OECD Publishing, 2025.
17. Ordonanța de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 555 din 5 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare.
18. Parlamentul European, „Report Drawn Up on Behalf of the Committee on Budgets on Inter-institutional Dialogue on Certain Budgetary Questions”, 1976.
19. Ranta, A.E., „Accesul la informațiile de interes public – obligație legală în sarcina autorităților administrației publice. Studiu de caz privind gradul de accesibilitate al informațiilor de interes public comunicate din oficiu”, 2014, *Revista Transilvană de Științe Administrative*, vol. 2, nr. 35, pp. 98–113.
20. Seguiti, M.L., „EC Credit Assistance Programs in the Light of the US Experience: Budgetary, Financial and Political Aspects”, 1993, *Governance: An International Journal of Policy, Administration and Institutions*, vol. 6, nr. 1, pp. 99–119.
21. Tăbuleț, D., *Analiza transparenței bugetelor de municipii 2024*, 2024, [Online] disponibil la adresa <https://funky.org/analiza-transparenta-bugetelor-de-municipii-2024/>, accesat la data de 3 septembrie 2025.
22. Xiao, H. și Wang, X., „Fiscal Transparency Practice, Challenges, and Possible Solutions: Lessons from Covid 19”, 2024, *Public Money & Management*, vol. 44, nr. 3, pp. 196–207.